

Kommunstyrelsen (exkl. Åland)

RIKSDAGSVALET 2007: de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen m.m.

Justitieministeriet vill tacka alla kommuner för ett välutfört arbete vid presidentvalet 2006. Det följande allmänna valet är riksdagsvalet som förrättas söndagen den **18 mars 2007** (förhandsröstning i hemlandet 7–13.3 och utomlands 7–10.3).

Det första riksdagsvalet i vårt land ordnades 15–16.3.1907. Det 35:e riksdagsvalet som förrättas i mars 2007 är således hundraårsjubileumsvalet för vår folkrepresentation. Jubileumsåret till ära ställer justitieministeriet som ett mål för de tekniska arrangemangen vid riksdagsvalet att medborgarnas röstningsaktivitet ökas. **För att målet kan nås skall kommunerna för sin del se till att det finns tillräckligt med röstningsställen på valdagen och under förhandsröstningen med beaktande av antalet och utplaceringen av röstberättigade.** De röstberättigade skall också effektivt informeras om var röstningsställen finns och när de har öppet.

Kommunstyrelsen bör sända detta brev även till centralvalnämnden för kännedom. Brevet finns tillgängligt även på adressen www.vaalit.fi.

1. Bestämmande av de allmänna förhandsröstningsställena

Om tidsplanen

Kommunstyrelsen skall fatta beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen och meddela uppgifterna om dessa till det register över röstningsställen som Befolkningsregistercentralen för **senast torsdagen den 4 januari 2007**. Befolkningsregistercentralen kommer under hösten att ge detaljerade anvisningar om vilka uppgifter som skall meddelas beträffande vart och ett förhandsröstningsställe och på vilket sätt uppgifterna meddelas. Justitieministeriet understryker att även om den sista dagen för meddelande av de allmänna förhandsröstningsställena enligt 9 § i vallagen (714/1998) är fredagen den 26 januari 2007 (51 dagen före valdagen), **skall meddelandena av valsäkerhetsskäl lämnas redan den 4 januari 2007.**

Den ovannämnda tidsplanen beror på att enligt den nya praxis som infördes vid presidentvalet bifogas det till meddelandekortet som postas till var och en röstberättigad en förteckning över de förhandsröstningsställen som finns i väljarens valkrets samt deras adresser och öppettider. För att detta lyckas måste de slutgiltiga uppgifterna om förhandsröstningsställena finnas tillgängliga i god tid innan rösträttsregistret inrättas 51–46

dagen före valdagen. **Därför är det mycket viktigt att innehållet i registret över förhandsröstningsställena är färdigt redan den 11 januari 2007.**

Om grunderna för bestämmandet av förhandsröstningsställena

I hemlandet är allmänna förhandsröstningsställen, där vem som helst röstberättigad kan rösta, de kommunala ämbetsverk, postkontor och övriga platser som kommunstyrelserna bestämmer. Vid bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena bör uppmärksamhet fästas vid det följande:

Det måste finnas tillräckligt många förhandsröstningsställen

Kommunen måste absolut se till att det i kommunen finns tillräckligt många allmänna förhandsröstningsställen i förhållande till antalet röstberättigade invånare i kommunen så att väljarna kan rösta på förhand utan något större besvär och utan att det skulle ta en onödigt lång tid. Antalet röstberättigade och dem som röstade på förhand vid det förra valet finns på justitieministeriets valsidor www.vaalit.fi/teksti/16812.htm.

Var bör förhandsröstningsstället ligga?

Förhandsröstningsstället bör vara en plats som är lätt att hitta och som de röstberättigade gärna kommer till. Förhandsröstningen kan t.ex. ordnas på en sådan plats som medborgarna även i övrigt ofta besöker. Förhandsröstningsstället bör dessutom vara så neutralt som möjligt beträffande ideologiska och ekonomiska sammankopplingar att en så stor del som möjligt av väljarna gärna kommer till platsen. I de senaste valen har man fått bra erfarenhet av bl.a.

- postkontor,
- bibliotek,
- olika affärs- och köpcentrum,
- kommunhus och andra kommunala ämbetsverk,
- olika läroverk,
- kommunala servicecentrum och
- samservicecentrum samt
- ambulerande röstningsställen dvs. röstningsbussar och förbindelsefartyg eller motsvarande.

Tillräckligt med utrymme och valförrättare

Förhandsröstningsstället bör vara tillräckligt stort så att röstningen kan förrättas smidigt och tillförlitligt, dvs. med bevarande av valhemligheten, valfriheten och valfriden. I utrymmet skall kunna placeras ett tillräckligt antal punkter för granskning av identiteten och för givande av röstsedlar, röstningsbås samt mottagningspunkter för röstningen. Utrymmet skall vara dimensionerat och ordnat så att det uppstår så lite rusning och köer som möjligt.

Rusning beror inte nödvändigtvis på att det finns för få förhandsröstningsställen utan på att förhandsröstningen ordnas i sådana lokaler där det inte finns plats för tillräckligt många valbås eller mottagningspunkter för röstningen och/eller på att det inte finns tillräckligt många valförrättare vid mottagningspunkten. När det gäller röstningsförrättningen är det ju inte själva röstningen som tar tid utan just mottagandet av röstningen (dvs. när valförrättaren stämplar röstsedeln, innesluter röstsedeln i valkuvertet, innesluter valkuvertet och följbrevet i ytterkuvertet samt gör en anteckning i rösträtsregistret om att väljaren har röstat). Kommunerna bör se till att det finns tillräckligt med mottag-

ningspunkter. I praktiken betyder detta att det skall finnas tillräckligt med personal och att förhandsröstningen ordnas i ett tillräckligt stort utrymme så att röstningen ur väljarens synpunkt går så snabbt och smidigt som möjligt.

Det skall sörjas för brandsäkerheten

Förhandsröstningsstället skall placeras i byggnaden så att brandsäkerheten inte äventyras. I arrangemangen skall det speciellt sörjas för att byggnadens utrymningsvägar hålls oblockerade och att skyltarna för utrymningsvägar inte täcks. Det är skäl att vid behov på förhand säkerställa hos den regionala räddningsmyndigheten att arrangemangen har skötts korrekt.

Använd helst samma förhandsröstningsställen från val till val

Förhandsröstningen bör i mån av möjlighet ordnas på samma ställe från val till val eftersom väljarna på detta sätt lättare vet och kommer ihåg var de kan rösta på förhand. Om förhandsröstningsställena ändras ofta kan detta leda till att väljarna blir osäkra på var de kan rösta. Man kan gärna öka antalet röstningsställen, att sluta använda ett visst ställe eller flytta stället orsakar alltid osäkerhet bland väljarna.

Effektiv informering

Kommunen skall aktivt informera kommuninvånarna om var kommunens förhandsröstningsställen finns och deras öppettider. I praktiken kan denna information ges med hjälp av kungörelser, utomhusreklam, tidningsannonser, tidningsartiklar, informationsblad som skickas till alla hushåll, på kommunens webbplats osv. Till lokala tidningar och lokalradion bör skickas en förteckning över förhandsröstningsställena och deras öppettider. Som det nämns ovan kommer justitieministeriet att bifoga en förteckning över förhandsröstningsställena i väljarens valkrets till det meddelandekort som sänds till väljarna. Vägen till röstningsstället skall märkas tydligt, t.ex. med vägvisare och skyltar.

Handikappades möjligheter att rösta

Uppmärksamhet bör fästas vid att handikappade och på annat sätt rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta på förhand. I mån av möjlighet bör t.ex. parkeringsplats för handikappades forskaffningsmedel reserveras i omedelbar närhet av röstningsstället och hjälp ordnas för handikappade både på röstningsstället och utanför det. Eventuella trösklar och trappor på röstningsstället skall t.ex. förses med ramp så att de som använder eldriven rullstol eller rollator kommer till röstningsplatsen utan svårigheter. Med tanke på rullstolsbundna bör det dessutom finnas ett valbås i vilket man ryms med rullstol eller ett fristående skrivunderlägg med skärm så att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar.

På vilket sätt kan man i praktiken ordna förhandsröstningen i ett ambulerande förhandsröstningsställe?

Förhandsröstningen i ett ambulerande förhandsröstningsställe kan ordnas t.ex. på följande sätt: i en buss eller motsvarande ordnas ett röstningsutrymme, den dagliga rutten och tidtabellen planeras, det informeras aktivt om var och när bussen stannar och efter detta genomförs planen och förrättas röstningen. Det bör beaktas att adressen till var och en plats där bussen stannar och de tider då den stannar skall meddelas Befolkningsregistercentralens register över röstningsställen, som även syns bl.a. på justitieministeriets valsidor på www.vaalit.fi.

Postkontor som används vid förhandsröstningen

På samma sätt som vid tidigare val har justitieministeriet och Posten Finland Abp ingått ett ramavtal om förhandsröstning på Posten Finlands postkontor vid riksdagsvalet 2007. Avtalet och möjligheten att använda postkontor som förhandsröstningsställen gäller enbart de 120 kommuner i vilka det finns Posten Finlands egna kontor. Antalet postkontor som ställs till förfogande som förhandsröstningsställen är sammanlagt 201.

Kommunerna som ramavtalet och Postens anbud gäller anges i förteckningen som bifogats till detta brev. Varje kommun bestämmer själv om den vill använda postkontor som förhandsröstningsställen eller om den ordnar förhandsröstningen i andra ställen i kommunen. Postens försäljningspersonal kommer att kontakta kommunerna senast under oktober 2006.

Praktiska åtgärder i kommunerna (tidsplan)

- 1) Befolkningsregistercentralen skickar i **september 2006** till kommunala centralvalnämnderna ett brev som innehåller ett utdrag ur registret över förhandsröstningsställen som gäller riksdagsvalet och anvisningar om hur utdraget skall återsändas. Utdraget grundar sig på uppgifterna om röstningsställena vid presidentvalet 2006, dock så att datumen och öppettiderna har ändrats till att motsvara tidpunkten för riksdagsvalet. Kommunen återsänder det godkända utdraget till BRC **senast torsdagen den 4 januari 2007**.
- 2) Kommunen och Posten skall **senast fredagen den 1 december 2006** ingå ett avtal om förhandsröstning i postkontoren. Detta gäller alltså enbart de 120 kommuner där Posten ställer sina kontor till förfogande.
- 3) Kommunstyrelsen skall **senast fredagen den 29 december 2006** fatta beslut om kommunens allmänna förhandsröstningsställen. Efter detta har kommunen tid till torsdagen att meddela beslutet till BRC (se åtgärd 1). I beslutet skall anges varje förhandsröstningsställes namn, besöksadress och dagliga öppettid. Det bör observeras att till varje förhandsröstningsställe skall ges ett namn som identifierar stället, t.ex. ”Vallgårds post”, ”Kommunhuset” eller ”Kråkkärr bibliotek”. Namnet kan inte vara enbart t.ex. ”Postkontor 00520”. Som namn för ett ambulerande förhandsröstningsställe (t.ex. en buss) anges t.ex. ”Röstningsbuss” och under det anges alla platser där bussen stannar och de tider då den stannar på platserna. Närmare anvisningar om detta ges i befolkningsregistercentralens ovannämnda brev.
- 4) Befolkningsregistercentralen skall se till att de uppgifter som meddelats centralen före den 4 januari 2007 överförs till registret över röstningsställen i valdatasystemet så att **de uppgifter som finns i registret senast torsdagen den 11 januari 2007 är slutgiltiga** och inte längre kan ändras inför riksdagsvalet 2007. BRC kan vid behov be kommunen kontrollera uppgifterna i registret över röstningsställen före den 4 januari 2007.
- 5) Kommunala centralvalnämnden förordnar **senast onsdagen den 31 januari 2007** valförrättare till kommunens allmänna förhandsröstningsställen. Till valförrättare i postkontoren förordnas de personer som Posten föreslår.
- 6) Förhandsröstningen vid riksdagsvalet förrättas **den 7–13 mars 2007**.
- 7) Posten skickar en räkning till de kommuner som använt postkontor och kommunerna betalar den inom utsatt tid.

2. Uppdatering av centralvalnämndens e-postadresser

Centralvalnämnden ombedes meddela justitieministeriet **utan dröjsmål** om centralvalnämndens e-postadresser (antingen nämndens adress eller sekreterarens eller ordförandens egen personliga adress) kommer att ändras eller har ändrats efter presidentvalet. Ändringarna i e-postadresser skall meddelas per e-post till adressen vaalit@om.fi. Om centralvalnämnden inte använder e-post, skall även detta absolut meddelas till Terttu Belgasem vid ministeriet, telefon (09) 1606 7563.

3. Förfrågan om behovet av valhandlingar

Justitieministeriet kommer i september att sända per e-post till kommunala centralvalnämnden en förfrågan om det behovliga antalet valmaterial (röstsedlar, valkuvert, ytterkuvert, foljebrevsblanketter, blanketter för anmälan till hemmaröstning, foljebrevsblanketter för hemmaröstningen, blanketter för förteckning över dem som röstat på förhand, kvitteringslistor för ytterkuvert, valprotokollsblanketter, sigilltejpullar) i riksdagsvalet 2007. Förfrågan besvaras genom att fylla i en elektronisk blankett under adressen som anges i e-postbrevet. På basis av förfrågan utarbetar justitieministeriet tillsammans med Itella Oy en förteckning över distribution av handlingarna.

4. Valurnorna

Justitieministeriet ber att de kommunala centralvalnämnderna **senast fredagen den 10 november 2006** meddelar

- antalet nya valurnor som behövs i kommunen och
- antalet extra valurnor som finns i kommunen och som kan användas.

Dessa uppgifter meddelas till Terttu Belgasem, per fax (09) 1606 7750 eller per e-post terttu.belgasem@om.fi.

På samma sätt som vid förra valen kommer extra valurnor att tas i användning. Kommunala centralvalnämnder som har extra valurnor skall enligt justitieministeriets närmare anvisningar sända dem till sådana kommunala centralvalnämnder som inte har tillräckligt många urnor. Justitieministeriet står för kostnaderna för sändandet.

5. Utbildning av valmyndigheter

Justitieministeriet kommer i januari 2007 att ordna utbildning för sekreterarna och ordförandena för kommunala centralvalnämnder samt adb-ansvariga. **I november 2006** sänder ministeriet till de kommunala centralvalnämnderna ett brev där det berättas om tidpunkterna för utbildningen (11 utbildningsdagar med likadant innehåll), platser samt programmet för utbildningen.

Den kommunala centralvalnämnden skall vid behov utbilda, handleda och råda kommunens övriga valmyndigheter (valnämnder, valbestyrelser och valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena) för att dessa klarar av de uppgifter som hör till dem.

6. Tidsplan

Viktiga datum är

November 2006: Justitieministeriets brev till de kommunala centralvalnämnderna bl.a. om utbildningsdagar, distribution av materialet samt användningen av valdatasystemet (VAT).

19.12.2006–2.1.2007: Valanvisningarna och VAT-bruksanvisningarna distribueras till centralvalnämnderna.

29.12.2006: Kommunstyrelsen skall senast vid denna tidpunkt fatta beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet.

2.1.2007 Valdatasystemets testmiljö öppnas och användningen av den kan övas.

4.1.2007: Kommunen skall senast i detta skede meddela Befolkningsregistercentralen uppgifterna om alla allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet.

11.1.2007: Registret över förhandsröstningsställen är klart och slutgiltigt.

15.1–9.2.2007: Valhandlingarna distribueras till centralvalnämnderna.

26.1.2007 Uppgifterna i rösträttsregistret fastställs.

7. Var får man ytterligare upplysningar?

Ytterligare upplysningar om frågor angående val kan man få på justitieministeriets valsidor, adress www.vaalit.fi/14172.htm

Vid justitieministeriet ges ytterligare information av

- valdirektör Arto Jääskeläinen, tfn (09) 1606 7572, arto.jaaskelainen@om.fi,
- överinspektör Jussi Aaltonen, tfn (09) 1606 7620, jussi.aaltonen@om.fi,
- överinspektör Jukka Leino (speciellt VAT-ärenden), tfn 010 36 64611, jukka.leino@om.fi,
- avdelningssekreterare Terttu Belgasem, tfn (09) 1606 7563, terttu.belgasem@om.fi.

Valdirektör   Arto Jääskeläinen

Överinspektör   Jussi Aaltonen

BILAGORNA:

- 1) Vissa bestämda tider i riksdagsvalet 2007. Sänds till alla kommuner.
- 2) Förteckning över postkontor som Posten Finland Abp ställt till förfogande. Förteckningen skickas enbart till de 120 kommuner som anbudet gäller.
- 3) Modell för avtal mellan kommunen och Posten Finland Abp om förhandsröstning i postkontor vid riksdagsvalet 2007. Bilagan skickas enbart till de 120 kommuner som anbudet gäller.

FÖR KÄNNEDOM (brevet och bilaga 1):

Valkrets nämndernas 1:a sekreterare
Befolkningsregistercentralen / Timo Korhonen
Finlands Kommunförbund / Heikki Harjula
TietoEnator Oyj / Joe Niva
Posten Finland Abp / Risto Puranen
Edita Abp / Lauri Hyytiäinen